

Brezplačna izobraževalno-zabavna revija za majhne in velike

Pomlad
poletje
2018

SOBIVANJE

Recepti za sadno vodo z okusom

Soška Postrv

Varnost v prometu

POLETNO NAGRADNO GESLO

V tej številki boš izvedel
veliko o soški postrvi in trajnostni mobilnosti.
Čakajo te kvizi, ustvarjalne naloge,
recepti, nasveti ...

Še enkrat pozorno preglej revijo.
Opazil boš, da nam ponekod družbo delajo črke.
Prepiši jih od začetka do konca revije v enakem
zaporedju v spodnje krogce. To je poletno geslo!

Napiši geslo, svoj naslov in starost ter jih do 30. junija 2018 pošlji na naslov: Društvo Sobivanje, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana.
Izžrebali bomo tri srečneže, ki bodo prejeli zabavno družabno igro, primerno svoji starosti.
Imena nagradencev bodo objavljena v naslednji številki revije Sobivanje.

Geslo zimske številke je bilo: Srečno novo leto.

Srečo pri žrebu so imeli: Nik Klander, Šenturška Gora; Taja Košir, Ljubljana – Dobrunje, in Klara Pucko, Mala Polana.

REVIJO SO OMOGOČILI

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

Slovenske železnice

telemach

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

GEODETSKI INŠTITUT SLOVENIJE

/ PRAETOR /

Telekom Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Sobivanje – brezplačna revija za otroke in starše, junij 2018. Letnik 3, številka 5. Nosilec projekta: Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj. Izdajatelj: Bomark, d. o. o., Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana. Odgovorna urednika: mag. Borut Petelin in Meta Škedelj, mag. Besedila in urejanje besedil: Andreja Šeme. Strokovni sodelavci: dr. Lia Katarina Kompan Erzar, Tomaž Oršič, Nada Pavšer, Lucija Šušteršič, mag. Igor Velov. Jezikovni pregled: Zorana Teran. Likovno uredništvo in oblikovanje: Nina Marselan. Fotografije: Shutterstock oziroma navedeni avtorji. Tisk: Izi print, d. o. o. Natisnjeno v 30.000 izvodih. Vsebina je zaščiteno avtorsko delo in jo je brez pisnega dovoljenja nosilca projekta prepovedano razmnoževati v kakršnikoli obliki.

VSEBINA

SKRB ZA OKOLJE

- ★ Žival se predstavi: Soška postrv **4**
- ★ Kviz **8**
- ★ Gremo na morje **10**

TRAJNOSTNA POT = MOJA IZBIRA

- ★ Naj avtomobil čim več počiva **12**
- ★ Trajnostna mobilnost zmanjšuje količino hrupa **14**
- ★ Naredi sam **16**

ŽIVIM ZDRAVO

- ★ H₂O ni kar tako **18**
- ★ Recept za sadno vodo z okusom **19**
- ★ Hodimo bos **20**

VARNOST V PROMETU

- ★ Varnost v prometu **24**
- ★ Kolesarski kviz **25**
- ★ Ali si vedel? **26**

SPODBUJAMO PRIJATELJSTVO

- ★ Kaj družijo stare starše in vnuke? **28**
- ★ Naredi sam: Živalski vrt **30**

SLOVENIJA, KOT JO VIDIMO OTROCI

- ★ 240 let od prvega zabeleženega vzpona na Triglav **32**
- ★ Poletje v hribih **34**
- ★ Ali si vedel – ledenik **36**

KDO SMO?

Sem soška postrv in sem endemit. To pomeni, da živim na enem geografskem območju, ne povsod po svetu. Najdeš me le v rekah, ki se izlivajo v Jadransko morje. Največ nas je v reki Soči in njenih pritokih, zato sem po reki Soči dobila tudi ime. Ker me ribiči zelo težko ujamejo, mi pravijo tudi kraljica jadranskega povodja.

KAJ POČNEMO?

Uživamo! Vse življenje plavamo v kristalno čisti vodi bistre Soče. Bi ti tudi, kajne? Ker živimo v zelo čistem okolju, je naše meso izredno zdravo, okusno in cenjeno. Ribiči nas lovijo predvsem na način muharjenja. Drstimo se od konca oktobra do začetka januarja.

^vSOŠKA POSTRV

KAKŠNE SMO?

Prepoznaš me po tipičnem marmornem vzorcu, ki ga druge vrste postrvi nimajo. Vzorec je lahko temno siv, rjav, olivno zelen, bakreno rdeč ali celo rumeno rjav, lahko vsebuje tudi rdečkaste pike. Običajno smo dolge od 50 do 70 centimetrov. Rekorderka v velikosti je bila dolga 121 cm in je tehtala kar 25 kg!

Pojdi na izlet do
Soških korit in odpri oči.
Morda boš kje med
kamni zagledal
soško postrv.

SKRB ZA
OKOLJE

KJE ŽIVIMO?

Kot že ime pove, nas največ soških postrvi plava v smaragdno zeleni reki Soči in njenih pritokih. Zanimivo je, da je od tega, kje živimo, odvisna naša velikost. Več kot imamo hrane, večje smo. V plitvejših predelih je manj hrane in zrastemo le do okoli 30 cm, v globljih in manj deročih predelih pa zrastemo tudi do več kot 100 cm.

NA POMOČ!

Najbolj nas ogrožajo potočne postrvi, ki so jih leta 1906 vnesli v jadransko porečje. Potočne postrvi se namreč križajo z nami, zato avtohtone vrste soške postrvi žal izginjamo. Ljudje nam pomagajo tako, da vzrejajo genetsko čiste soške postrvi v ribogojnicah in jih nato spustijo v reko, pa tudi s prepovedjo vnašanja potočne postrvi v reko Sočo in njene pritoke. Ogroža nas tudi onesnaževanje voda in uničevanje našega naravnega okolja.

KAJ JEMO?

Naš jedilnik je odvisen od naše starosti in velikosti. Mlajše in manjše ribe jedo vodne žuželke, ki jih najdejo na gladini ali na dnu, večje postrvi pa smo izraziti plenilci, pogosto se odpravimo na lov za drugimi ribami. Podnevi se skrivamo med koreninami in kamni, ob mraku in zori pa gremo na lov.

SKRIB ZA
OKOLJE

Fotografiji: arhiv Ribiška družina Tolmin: Lesly Janssen, Luka Hojnik

KVIZ

1. Katere ribe ne najdemo v slovenskih rekah?

- R) smuč
- G) soška postrv
- S) krap
- U) losos

2. Koliko vrst sladkovodnih rib živi v slovenskih vodah?

- M) 77
- P) 11
- A) 4
- I) 30

3. Koliko je tehtala najtežja soška postrv, ki so jo do danes ujeli pri nas?

- L) 10 kg
- M) 15 kg
- E) 25 kg
- S) 30 kg

4. Kaj NE spada pod sladke vode?

- Z) reke
- F) potoki
- T) morje
- R) jezera

SKRB ZA
OKOLJE

**5. Katera od naštetih stvari NI
nujna, če želiš loviti ribe?**

- U) trnek
- Z) vaba
- N) klobuk
- O) ribiška karta

**6. Koliko vrst sladkovodnih rib
je zaščitениh?**

- G) nobena
- F) ena
- A) pri nas ni sladkovodnih rib
- E) triintrideset

Nekatere vrste muh so majhne, nekatere velike. Nekatere so črne, druge se svetijo zelenkasto. Kakšne vrste muh pa imajo najraje ribe? Odgovor boš izvedel, ko prepišeš črke pred pravilnimi odgovori v kvizu.

1

2

3

4

5

6

SKRB ZA
OKOLJE

GREMO NA MORJE!

Slovenija je zelo raznolika dežela in to velja tudi za naše morje in obalo. Tu najdemo stene, ki strmoglavljujejo v penaste valove, peščene plaže, kamor morje naplavlja školjke, solinska polja, kjer na starinski način pridobivajo sol.

Kako se odpraviš na obisk morja in obale, da boš povsod dobrodošel?

✿ Če žival počiva, se hrani ali počne kaj drugega, a to preneha, to verjetno pomeni, da si ji prišel preblizu – upoštevaj njeno željo po miru in se umakni.

✿ Če opaziš gnezdo, majhen brlog ali drug kraj z mladički, ne hodi blizu – prestrašil bi njih in njihovo mamo.

✿ Če bi rad naredil lepo fotografijo, bodi potrpežljiv, najlepši prizori so naravni.

✿ Ne hrani živali! To velja za ptice, ribe in vse druge živali v morju in na obali. Naša hrana mnogim živalim škoduje, utegnejo celo zboleti ali poginiti.

✿ Tudi ni prav, da jih navajamo, naj pridejo k človeku na malico ali kosilo.

✿ Iz morja na kopno ne prenašaj leščurjev in drugih školjk, polžev, morskih ježkov in drugih morskih živali. Opazuj jih tam, kjer so doma – v vodi.

✿ Pod skalami in kamni v morju in na obali je vse polno skrivališč majhnih živali. Teh skrivališč ne razdiraj!

✿ Če na obali najdeš posebej zanimivo hišico morskega polža, je nikan pri priči ne vtakni v žep, da bi jo odnesel domov – najprej se prepričaj, če v njej morda ne živi rakec. Za lupine školjk in morskih polžev velja, da so najlepših bleščečih barv v morju in jih raje pusti kar tam.

✿ Čolna ne sidrajte tam, kjer na morskem dnu opaziš travnike morske trave. Ti travniki so še posebej imenitna skrivališča za večje in majhne ribe in druge živali.

✿ Hrup motornih čolnov moti živali v morju, tudi delfine. Če se z družino vozite v čolnu in opazite delfina, mu ne sledite. Opazujte ga od tam, kje ste.

Naj te bodo same oči in ušesa. Opazuj in se sprašuj: »Zakaj?« Če bi rad izvedel več o morju in življenju na obali, obišči Krajinski park Sečoveljske soline, Krajinski park Strunjan, Naravni rezervat Škocjanski zatok ali muzeje in akvarije. Mnogo zanimivega ti ponujajo tudi društva. Še več o bontonu za obiskovalce morja lahko prebereš na spletni strani Zavoda RS za varstvo narave.

Ministrstvo za okolje in prostor (Breda Ogorelec)

NAJ AVTOMOBIL ČIM VEČ POČIVA

Vsi se preveč pogosto vozimo z avtomobilom. Škodljive posledice tega so: zelo onesnažen zrak, gneča na cesti ter slabša prometna varnost in številne nesreče.

Zato si čim bolj prizadevajmo za trajnostno mobilnost. To pomeni, da se namesto z avtom raje odpraviš peš ali s kolesom. Lahko izbereš tudi javna prevozna sredstva, recimo vlak ali avtobus. Ali pa ponudiš prevoz z vašim avtom še komu, ki gre v isto smer. Tako bomo zmanjšali onesnaženost zraka, ki ne škoduje le ljudem, ampak tudi pridelkom in gozdom ter povzroča neprijeten vonj in umazano meglo.

Izpuste iz prometa smo v zadnjih desetletjih opazno zmanjšali, ampak raziskave kažejo, da je v Evropi onesnaženost zraka z delci vzrok za 350 000 prezgodnjih smrti letno. Slab zrak še posebej prizadene otroke in starejše.

Veš, da ima kar 15 % otrok, ki jih sprejmejo v bolnišnico, težave z dihalni zaradi slabe kakovosti zraka? Najbolj nevarni so čisto drobni delci (PM10 in PM2,5) in to že v nizkih koncentracijah. Ko pridejo ti delci v dihala, sprožajo vnetja, kašelj in oteženo dihanje, lahko pa povzročijo tudi astmo ali raka pljuč.

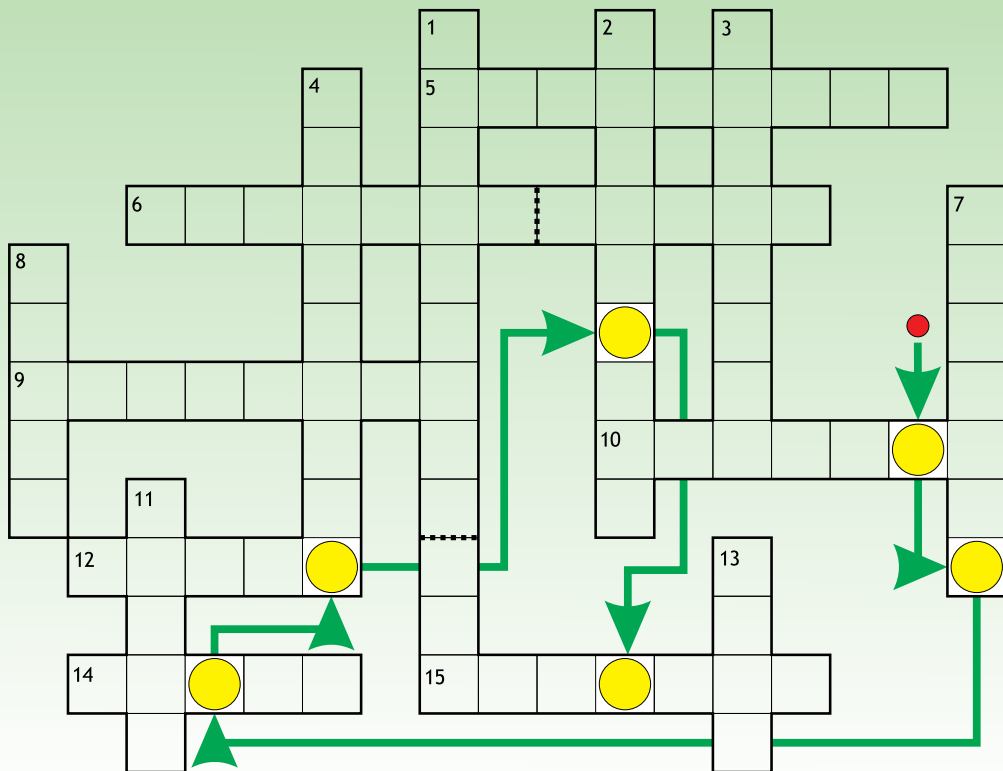

Zato vsakič, ko se boste hoteli peljati z avtom, najprej premislite: ali gremo lahko peš, s kolesom, vlakom ali avtobusom.

Nada Pavšer,
predsednica
društva Sobivanje

NAGRADNA SLIKOVNA MREŽA

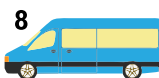
Vodoravno:

10

Navpično:

Najprej ugani, kaj pomenijo sličice in jih s pomočjo števil vpiši v mrežo, tako da se bodo pravilno križale med seboj. Ko bo mreža izpolnjena, se ustavi pri rdeči luči in previdno nadaljuj pot po zeleni črti tako kot kažejo puščice. Hitrost zmanjšaj na rumenih poljih, kjer ti bodo že vpisane črke dale končno rešitev uganke! Nagradno rešitev skupaj s svojimi podatki do 30.6.2018, pošlji na naslov uredništva (Predjamska ulica 1, 1000 Ljubljana) in sodeluj v žrebanju za kartico Urbana!

TRAJNOSTNA MOBILNOST ZMANJŠUJE KOLIČINO HRUPA

Trajnostna mobilnost pomeni, da se odločimo za obliko premikanja, ki v kar se da majhni meri škodljivo vpliva na okolje in ljudi. Med škodljive vplive prometa štejemo onesnaževanje zraka in okoljski hrup.

Oblike trajnostne mobilnosti so: hoja, kolesarjenje in uporaba sredstev javnega prevoza – avtobus ali vlak. Poletje je odlična priložnost za trajnostno mobilnost. Spodbujaj starše, da boste čim več hodili in kolesarili. Namigni jim, da bi se na izlet rad odpeljal z vlakom, ne z avtom.

HRUP JE ŠKODLJIV

Z uporabo trajnostnih oblik mobilnosti bomo zmanjšali količino okoljskega hrupa. Največ okoljskega hrupa namreč ustvarja prav motoriziran promet, predvsem v mestih. Če smo hrupu izpostavljeni vsak dan, to ni le moteče, ampak lahko vpliva tudi na naše zdravje.

»V Mestni občini Ljubljana s hrupom cestnega prometa dan in noč živijo prav vsi prebivalci. Previsokim dnevnim ravнем hrupa je izpostavljenih 63 % prebivalcev. Ker prestolnica tudi ponoči ne potihne, ima 43 % prebivalcev hrupne noči. Na območju mesta Maribor sta hrupu čez dan čezmerno izpostavljeni dve tretjini prebivalcev, ponoči pa kar 54 %.«

Vir: http://www.trajnostnamobilnost.si/Portals/0/publikacije/ETM_publikacija_2016.pdf, str. 6

ALI SI VEDEL?

 Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) priporoča, naj hrup ne presega vrednosti 55 dBA podnevi in 40 dBA ponoči. Hrup prometa, ki čez dan presega 55 dBA, moti 125 milijonov Evropejcev.

 Enega od treh Evropejcev hrup vznemirja čez dan.

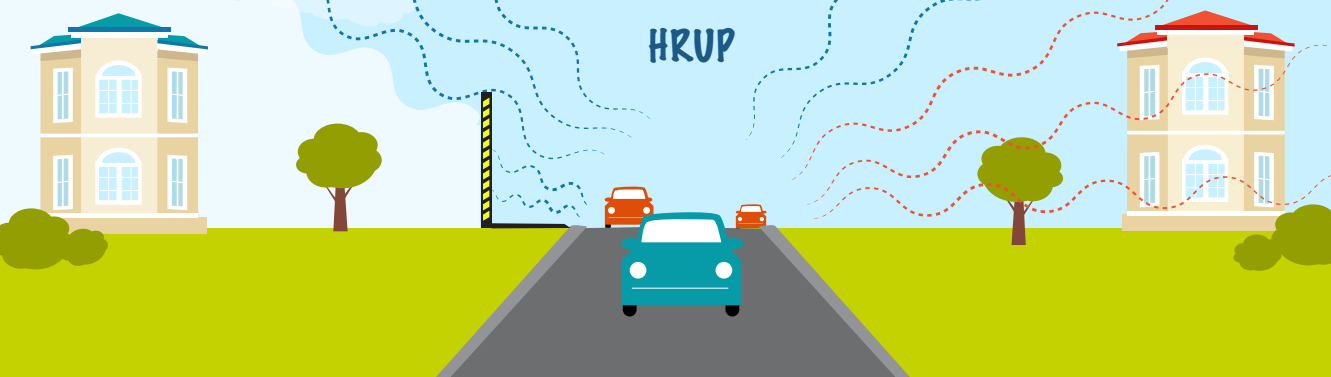
 Enega od petih Evropejcev hrup moti med spanjem.

V slovenskih večjih mestih je pri šestih šolah in enajstih vrtcih presežena vrednost 65 dBA na najbolj izpostavljeni fasadi.

HRUP

Mareči sam:

DO CILJA SE ODPRAVI PEŠ^v

Z avtom pridemo do cilja hitreje kot peš, to je res. Ampak avtomobilski izpuhi onesnažujejo zrak in zaradi hitrosti spregledamo veliko lepih stvari. Recimo pikapolonico, metuljčka, zanimivo lužo ali celo prijatelja.

Kam se običajno pelješ z avtomobilom, pa bi lahko šel tudi peš? Morda v trgovino, v šolo, na obisk k sorodnikom ali prijateljem?

Pojdi za spremembo tja peš, sam ali še bolje – s prijateljem. Boš videl, da hoja odpira nov pogled na pot. Napiši, kaj vse si med hojo opazil.

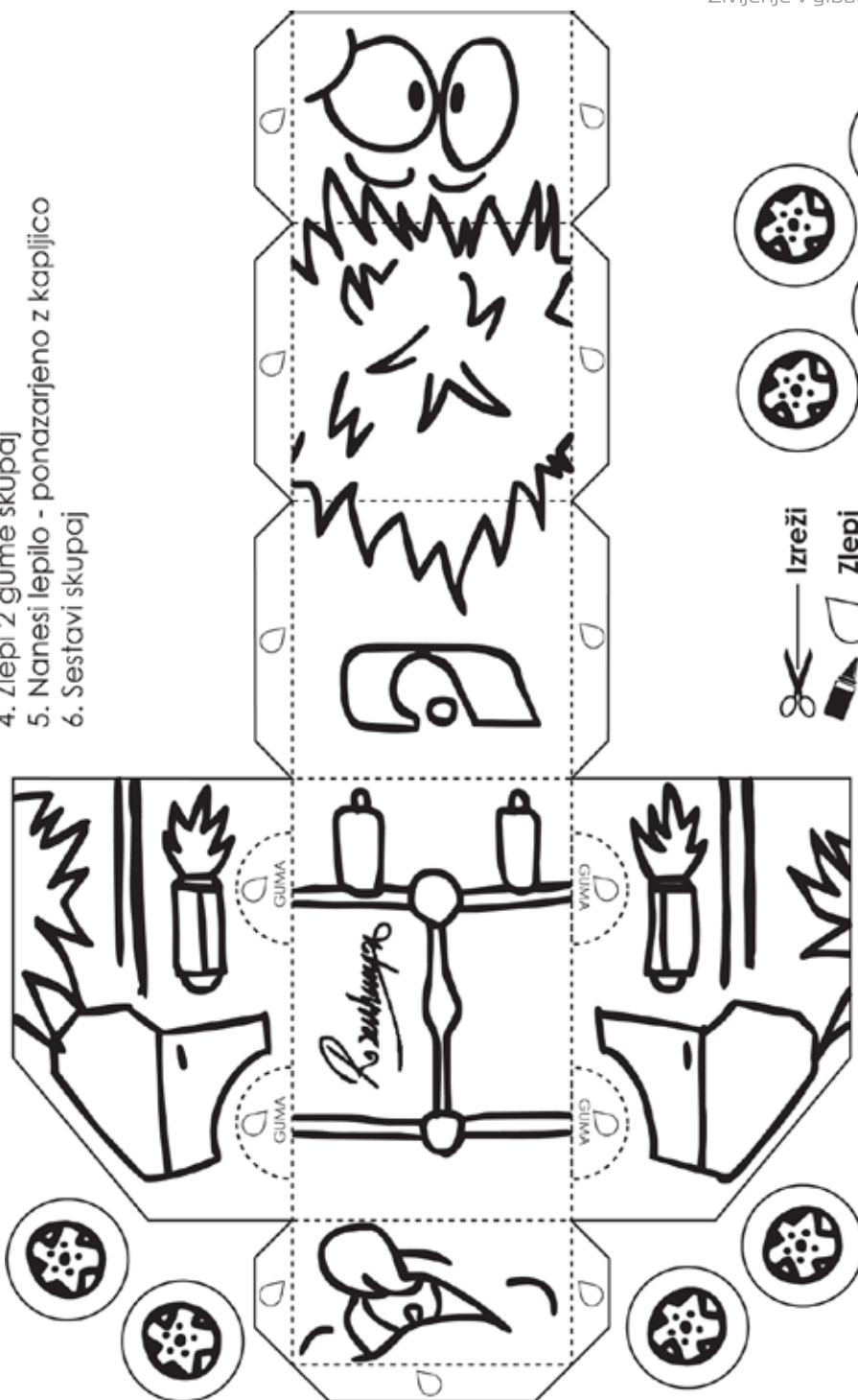

Morda boš
na poti peš
srečal tudi
mene!

1. Pobarvaj
2. Izreži po tankih neprekinjenih črtah
3. Prepogni po prekinjenih črtah
4. Zlepi 2 gume skupaj
5. Nanesi lepilo - ponazarjeno z kapljico
6. Sestavi skupaj

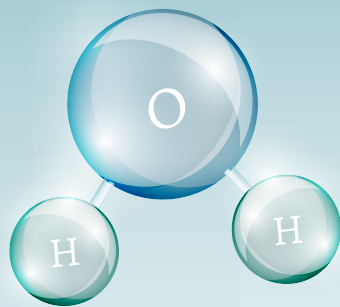
Izreži
Zlepi
Prepogni

ŽIVIM
ZDRAVO

**NI KAR TAKO,
SAJ SESTAVLJA
TUDI NAŠE TELO!**

Tako kot voda prekriva kar sedem desetin Zemlje, tudi naše telo sestavlja kar 70 odstotkov vode. Otroško telo pa ima vode še malce več.

Vode na našem planetu ne bo zmanjkalo. Lahko pa nam zmanjka pitne vode. Zato moramo s pitno vodo ravnati varčno. Zapirajmo pipe, ko si umivamo zobe, uporabimo krajšo prho namesto kopeli in podobno.

Nikakor pa ne smemo varčevati pri pitju! Če nam količina vode v telesu upade za 15 odstotkov, smo že resno dehidrirani. To čutimo v obliki utrujenosti, suhe sluznice, toge kože, glavobola, slabe koncentracije, v skrajnem primeru pa lahko privede tudi do izgube življenja. Zato je hidracija telesa izjemnega pomena.

Dobro je vedeti, da je treba piti predvsem vodo, ne pa sladkih napitkov. Sladki napitki v obliki sladkih sokov, gaziranih pijač in energijskih napitkov nas ne odžejajo. Ker so polni sladkorja, našo žejo celo povečujejo ter ustvarjajo lakoto.

RECEPTI ZA SADNO VODO Z OKUSOM

Potrebuješ litrski kozarec, svežo vodo iz pipe, sadje in zelišča. Kozarec do tretjine napolni s sadeži, dodaj nekaj listov zelišč, zalij z vodo ter vsaj štiri ure ali čez noč pusti v hladilniku. Vodo z okusom precedi v manjše kozarce ali pa le zatakni slamico in se odžejaj. Taka voda z okusom te bo obogatila s še nekaj minerali in vitamini. Na zdravje!

Ideje za kombinacije:

- ananas, meta,
- gozdni sadeži, stevia,
- kumare, rezine limone, limonska trava,
- rezine pomaranče, koščki ingverja.

Koliko vode
na dan moraš spiti,
izračunaš tako,
da število svojih
kilogramov pomnožiš
s 35 g.

Lucija Šušteršič, prof. biol. in gosp.

ŽIVIM
ZDRAVO

HODIMO BOSI

Poletje je idealen čas, da hodiš naokrog bos. Taka hoja utrjuje podplate in krepi stopalni lok. Če hodimo bosi, postanejo možgani bolj dovzetni za podatke o podlagi, zato se bosi ljudje manj spotikajo, redkeje pohodijo kaj ostrega ali jim spodrsne.

Skupaj s prijatelji si pripravite poligon za hojo. En meter poligona posujte z drobnim peskom, en meter z zemljo, en meter z zaobljenimi prodniki, en meter z mivko, en meter pa naj bo prekrit s travo.

Sprehodite se po tej doživljajski poti najprej obuti, nato pa še bosi. Veliko več sveta začutiš, če hodiš bos. Uživaj v hoji bos, kadar le lahko!

Si vedel, da se stopala
lahko v nekaj letih navadijo,
da jim je udobno pri 5 °C?

CESTA JE OUT!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

TELEMACHOV KOŠARKARSKI NAGRADNI KVIZ

Poletje je najboljši čas za druženje, spoznavanje novih prijateljev in gibanje na prostem. Vse to združuje Gogijev košarkarski kamp. Izpopolnjevanje košarke s slavnim Goranom Dragičem je nekaj, o čemer sanja vsak košarkarski navdušenec. Mednje spadamo tudi pri Telemachu, zato že vrsto let podpiramo ta kamp. Ob zaključku Gogijevega kampa smo zelo veseli, ko vidimo, koliko motivacije za trening so dobili udeleženci. Druženje in gibanje – to je prava stvar!

Te zanima, kdaj se bo odvijal Košarkarski kamp Goran Dragić?
Reši kviz! Črke pred pravilnimi odgovori ti bodo razkrile mesec.

Namig: Pravilne odgovore lahko poiščeš na spletu ter spletni strani **www.gorandragic.si**.

Geslo, ki ga dobiš s pravilnimi odgovori, in svoje podatke (ime, priimek, naslov) do 30. junija 2018 pošlji na naslov: Društvo Sobivanje, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana. **Izžrebali bomo lastnika majice z izvirnim podpisom Gorana Dragića.** Nagradjenec dobi nagrado po pošti, njegovo ime pa bo objavljeno tudi v jesenski številki revije Sobivanje.

1. Kje se odvija Košarkarski kamp Goran Dragić?

- P) Ljubljana
- J) Rogla
- U) Koper

2. Katerega leta je bil kamp prvič organiziran?

- A) 2012
- E) 2013
- U) 2014

3. Koliko časa traja kamp?

- T) štiri dni
- L) dva tedna
- N) šest dni

4. Koliko točk je Gogi dosegel v finalu evropskega prvenstva?

- E) 29
- U) 32
- I) 35

5. Za kateri klub v ligi NBA Gogi ni igral?

- D) Phoenix Suns
- O) Houston Rockets
- J) Dallas Mavericks

1

2

3

4

5

telemach

KOŠARKARSKI KAMP
**GORAN
DRAGIĆ**

SPONZOR KOŠARKARSKEGA KAMPA GORAN DRAGIĆ

VARNOST V PROMETU

BESEDA STROKOVNJAKA:

VARNOST V PROMETU

Dragi učenci, spoštovani učitelji in starši!

Vsak dan smo udeleženi v prometu; kot pešci, sopotniki, kolesarji ali vozniki. Od drugih pričakujemo, da poznajo in spoštujejo prometna pravila.

Drugi pa to pričakujejo od nas. Temu rečemo načelo zaupanja. In če nam kdo zaupa, moramo to ceniti in se truditi, da zaupanja ne izgubimo. Učenci, otroci, poskrbite najprej za svojo varnost in bodite previdni. Ne pozabite, kaj so vas učili o prečkanju ceste, kolesu, čeladi, varnostnem pasu, semaforju ... Učitelje prosim, da prometu in prometni kulturi namenijo pozornost in prenesejo znanje na učence. Starši, vi pa bodite otrokom vedno za zgled. Le tako bosta varnost in previdnost v prometu postali del njihovega vsakdana.

Uživajmo življenje, naj bo srečno in varno!

Mag. Igor Velov, direktor Javne agencije RS za varnost prometa

KOLESARSKI KVIZ

Voziti kolo je zelo zabavno. Preden pa se s kolesom podaš na cesto, moraš obvladati celo vrsto reči. V kvizu preveri svoje znanje.

Črke pred pravilnimi odgovori zapiši na spodnje črte in dobil boš rešitev na vprašanje: Kako pešce opozoriš nase, če te ne opazijo? Na kolesu imaš pripomoček za pridobivanje njihove pozornosti.

1. Kaj moraš imeti na glavi, ko voziš kolo?

- G) kapo
- Z) čelado
- C) lasuljo

2. Zaradi česa te zvečer avtomobili opazijo?

- V) zaradi luči in odsevnikov
- A) zaradi baterije
- D) zvečer sem za avtomobile neopazen

3. Kaj moraš znati brati, preden greš s kolesom na cesto?

- F) velike tiskane črke
- R) pisane črke
- O) znake

4. Kako nakažeš voznikom, če želiš zaviti?

- E) zavpijem
- N) s kolesom lahko voziš samo naravnost
- P) z roko

5. Koliko koles ima kolo?

- E) dve
- H) štiri
- Z) pet

6. Kaj moraš obvladati, če želiš voziti kolo?

- A) matematiko
- S) angleščino
- C) ravnotežje

1 2 3 4 5 6

VARNOST V
PROMETU

ALI SI VEDEL?

Prvo kolo so izumili v 19. stoletju. Imenovalo se je **velociped** in je bilo zelo okorno in nevarno. Imelo je eno veliko kolo s premerom okoli metra in pol, na katero so bila pritrjena pedala, in eno manjše kolo.

Kolesa z dvema enako velikima kolesoma so začeli izdelovati po letu 1890. Izdelovali so jih v Nemčiji in Angliji, v Gradcu pa jih je izdeloval tudi Janez Puh iz Sakušaka pri Juršincih. Puhova kolesa so bila zelo priljubljena po vsej Evropi. V Sakušaku so v spomin njegovim dosežkom odprli muzej.

Veš, da je danes
po svetu že več kot
milijarda koles! V mnogih
deželah je kolo glavni
način prevoza.

NASVETI ZA MLADE KOLESARJE

Kolesarjenje je zdravo, zabavno in prijetno. Da bo tudi varno, upoštevaj naslednje nasvete policistov.

Kako se pripravim na kolesarjenje?

Preveri, da je tvoje kolo tehnično brezhibno. Ima zvonec, luč za osvetljevanje ceste ponoči, zadnjo rdečo luč, zadnje rdeče odsevnike, rumene odsevnike v pedalih, brezhibno zadnjo in prednjo zavoro ter bočne odsevnike? Nujno si glavo zavaruj s kolesarsko čelado in jo dobro prični.

Kakšna so pravila na cesti?

Skrbno opazuj promet. Med vožnjo upoštevaj vse prometne znake in semaforje. Vedno **uporablaj le površino, ki je namenjena kolesarjem**. Na njej moraš voziti po desni kolesarski stezi glede na dovoljeno smer vožnje. Kjer **ni kolesarske steze** ali pasu, vozi ob desnem robu vozišča v smeri vožnje, in sicer čim bližje robu vozišča. Če voziš v skupini kolesarjev, vozite **drug za drugim**, na primerni varnostni razdalji.

Pred **spremembo smeri vožnje** večkrat poglej, kaj se dogaja za tabo, ter pravočasno in odločno nakaži svoj namen. Še posebno **previden bodi v križišču**. Včasih je bolj varno, da sestopiš s kolesa in greš čez križišče peš.

www.policija.si

Skrbno zaklepaj kolo z dobro ključavnico, da ga ne ukradejo!

BESEDA STROKOVNJAKA:

KAJ DRUŽI STARE STARŠE IN VNUKE?

Kje bi lahko našli prijazne odrasle, ki bi se vedno igrali z nami in bi imeli neskončno zalogo dobrih zgodb in dogodivščin, ki bi nam jih pripovedovali, da bi jih gledali z velikimi očmi in si še sami predstavljali, da bomo lahko kdaj doživljali take dogodivščine?

Kdo so odrasli, ki poznajo skrivnosti in čudežne zdravilne napoje, ki ti pomagajo, kadar si bolan in potrebuješ nekoga, ki ima čas zate?

H komu lahko greš, ko si žalosten, ker očka in mamica ne moreta biti s tabo, in se želiš »pocrkljati« pri nekom, ki ju dobro pozna in ju ima tako rad, kot ti?

Ali poznaš odraslega, ki ima kuhinjo, ki diši po veselju in skrbno pripravljenih jedeh za posebne dni, ko smo mi pri njih?

Ali uganeš, kdo zna narediti čarobno čepico in ogrinjalo, ki te naredi nevidnega? Ti pokaže, kako se vozi avto in kje rastejo redkvice. Kdo te lahko sredi dopoldneva pelje na predstavo in te ima vedno rad?

Kdo je najsrečnejši, ko te nauči voziti kolo in udomačiti rolerje, da ne govorimo o žogi, ki te včasih ne uboga in nujno potrebuješ nekoga, ki jo bo znal strogo prijeti in ji pokazati, kako se pravilno leti v gol.

Kdo so odrasli, ki vse to zmorejo?

Mislím, da vsi vemo, da sta to naša dedek in babica!

Dr. Lia Katarina Kompan Erzar
Študijsko-raziskovalni center za družino

Naštev pet razlogov, zakaj bi se rad družil z babico, in pet stvari, ki bi jih rad počel z dedkom.

OŠ Brezovica

OŠ Frana Albrehta Kamnik

Vrtec Benedikt

Kranjski vrtci, enota jasli

Naredi sam:

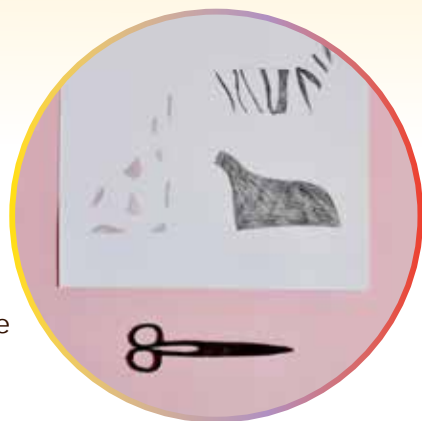
ŽIVALSKI VRT

V najhujši vročini se je dobro skriti pred najmočnejšim soncem. V tem času si s prijatelji lahko naredite svoj živalski vrt. Katere živali bodo v njem? Lahko ustvariš žirafo, oslička, konja, zebro ali pa celo kakšno izmišljeno žival iz domišljijskega sveta.

Potrebujete:

- ✿ karton (za trupe živali),
- ✿ barvice (da ustvariš vrsto živali),
- ✿ lepilo (da prilepiš glavo),
- ✿ ščipalke za perilo (za glavo in noge).

Iz kartona izreži šablone – trupe živali – in nanje nariši živalske vzorce. Nato eno ščipalko prilepi na vrat in nastane glava, dve pa pripni na spodnji del trupa in dobiš noge.

Ko bo živalski vrt poln, naj vsaka žival pove, kako je v deželi, od koder prihaja, kaj rada je in s katerimi živalmi se rada druži. Pri domišljijjskih živalih bodo gotovo nastale zanimive zgodbe, ki vas bodo nasmejale.

Si vedel, da so zebre najprej črne, bele proge pa dobijo šele tik pred tem, ko se skotijo?

Poleg tega so vam na razpolago različni nasveti, kako organizirati zabavo za prijatelje, napisati pismo ter kako začeti z zbiranjem znamk. Prav tako na spletni strani najdete kotiček za zabavo, z različnimi pobarvankami in igrkami.

Ime mi je Poštar Pavli.

Za vas sem pripravil veliko zanimivih in poučnih vsebin, zato pobrskajte po moji novi spletni strani www.postarpavli.si, kjer boste izvedeli vse o meni in in o mojih nalogah.

Na moji spletni strani pa najdete tudi vse o Pošti Slovenije, koliko nas je zaposlenih, kakšno delo opravljamo in kakšna je naša naloga. Največ dostavimo pisem, pa tudi paketov je veliko. Pri svojem delu uporabljamo različna poštna vozila, kot so kolo, motor, avtomobil in kombi oz. tovornjak.

Obiskal pa bom tudi različne dogodke, zato pridite, mogoče se kje srečamo!

Poštar Pavli

Oglasno sporočilo

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

BESEDA STROKOVNJAKA:

240 let od prvega zabeleženega vzpona na Triglav.

Triglav je naša najvišja gora. Je tudi naš simbol in ponos, nahaja pa se tudi v grbu na naši zastavi. Triglav je središče Triglavskega narodnega parka, ki zavzema območje med Bledom, Kranjsko Goro, Bovcem, Kobaridom, Tolminom ter Bohinjem. V njem se skrivajo kristalno čisti potoki, mirni kotički, živahni slapovi ...

Večina med nami se zagotovo niti ne zaveda, kako izjemno junaško je bilo, ko so 26. avgusta 1778 štirje pogumni Bohinjci premagali strah pred neznanim in se odpravili na Triglav.

Luka Korošec, Matevž Kos, Štefan Rožič in vodja odprave Lovrenc Willomitzer so se odpravili v neznane strme pečine v času, ko še niso poznali sodobne planinske opreme, ko še ni bilo poti ali jeklenic in planinskih postojank. V Ribčevem Lazu pri Bohinjskem jezeru njim v čast stoji spomenik, kjer kažejo proti vrhu Triglava, ki se vidi v daljavi.

Vzpon na Triglav ni šala!
Rabiš popolno planinsko
opremo, kondicijo in
izkušenega vodnika.

Ni vseeno,
kako se pripraviš
na izlet v hribe. Vsebina
nahrbtnika je odvisna od
težavnosti tvoje poti.

Na drugi strani Triglava, v vasi Dovje, pa je spomenik duhovniku Jakobu Aljažu, velikemu ljubitelju gora. Ali si vedel, da je konec 19. stoletja kupil vrh Triglava (nekaj kvadratnih metrov) in na njem postavil Aljažev stolp, ki tam stoji še danes? Ta stolp je včasih služil kot zavetišče, danes pa kot 'krstilnica' vseh, ki se prvič povzpnejo na najvišji vrh Slovenije.

Tomaž Oršič, profesor geografije in zgodovine

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

POLETI V HRIBE IN ZBERI TRI ŽIGE

Vabimo te v hribe! Tam je poleti prijetno sveže,
pa tudi gneče je veliko manj kot na obali.

Pojdite z družino do katere od teh koč:

- ✿ Dom v Kamniški Bistrici
- ✿ Koča pri Savici
- ✿ Triglavski dom na Kredarici
- ✿ Dom na Komni
- ✿ Koča pri Triglavskih jezerih

Zberi tri žige in sodeluj v
nagradnem žrebanju za
krasne nagrade.

- ✿ 1 x polpenzion za celo družino
v Triglavskem domu na Kredarici
- ✿ 1 x polpenzion za celo družino
v Domu na Komni
- ✿ 1 x polpenzion za celo družino
v Koči pri Triglavskih jezerih

Nagradna igra poteka od 1. junija do 15.
septembra 2018. Nagrajence bomo izžrebali.
V žrebanju bodo sodelovali vsi, ki bodo do
20. septembra 2018 poslali vsaj tri (3) zbrane
žige na naslov društva, Predjamska cesta 1,
1000 Ljubljana. Izžrebanci bodo o izbiri
obveščeni po elektronski pošti ali telefonu.
Nagrada ni izplačljiva v gotovini.

Fotografije: arhiv P.D. Ljubljana-Matica

FRANCOSKO NE GOVORIJO SAMO V FRANCJI

Danes govori francosko že okrog 220 milijonov ljudi. Francoščina je uradni jezik v kar 29 državah. Francosko govorijo tudi v Belgiji, Švici, Luksemburgu, Monaku, v državah Severne in Južne Amerike ... Francoščina je uradni jezik v številnih afriških državah.

Če se boste med počitnicami odpravili v katero od držav, kjer govorijo francosko, vam bo prav prišlo nekaj vprašanj za orientacijo v mestu. Naučeno ti bo prišlo prav tudi, če te nagovori kakšen francoski turist pri nas.

Kako nekoga vprašati za pot

- ✿ Oprostite, mi lahko prosim poveste, kje se nahaja cesta?
- ✿ Pardon gospa, ali mogoče veste, kje se nahaja trg?
- ✿ Oprostite, iščem cesto. Jo morda poznate?
- ✿ Pardon, iščem najbližjo pošto, morda veste, kje se nahaja?
- ✿ Mi lahko prosim razložite pot do veleblagovnice?

Demander son chemin à quelqu'un

- ✿ Excusez-moi, la rue , s'il vous plaît?
(eksküze mua, la rü sil vu ple)
- ✿ Pardon Madame, vous savez où se trouve la place ?
(Pardon madam, vu sve, u s truv la plas)
- ✿ Excusez-moi, je cherche la rue Vous la connaissez?
(eksküze mua, ž šerš la rü. Vu la konese?)
- ✿ Pardon, je cherche la poste, vous savez où c'est?
(Pardon, ž šerš la post, vu save u se)
- ✿ Pour aller au supermarché, s'il vous plaît ? (pur ale o süpermarše, sil vu ple)

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

LEDENIKI V SLOVENIJI

Zaradi globalnega
segrevanja se ledeniki žal
topijo skoraj tako hitro
kot sladoled!

Ali si vedel, da se ledeniki po vsem svetu zaradi globalnega segrevanja, ki prinaša povišane temperature in zime brez snega, nevarno hitro topijo? V Sloveniji imamo trenutno dva ledenika, a ju prav kmalu ne bo več.

Triglavski ledenik

Ker je na pretežno sončni strani, je v senci le tri do štiri mesece na leto.

Leta 1888 je meril 45,9 hektarjev (ha), leta 1946 se je zmanjšal na 14,4 ha, leta 2017 pa le še 0,7 ha.

Hektar je enota za
površino. Površina znotraj
standardne atletske steze je
skoraj enako 1 hektar.

Ledenik pod Skuto

Ker je na senčni strani in zato v senci kar sedem mesecev, se topi veliko manj kot triglavski ledenik, zato je tudi debelejši in večji od njega.

Leta 1950 je meril 2,8 ha,
leta 2007 pa le še 1,6 ha

Fotografije: www.slovenia.info.si/mediateka

Poletne ugankke

Sama svojo lučko nosi,
Nežno in drobno se v
poletni noči iskri.
»Ne končajte poletja«
nas prosi,
saj v jeseni več je ni.

ČENRISKAK

Majhen tako je,
da skoraj ga ni,
Ponoči, ga slišiš v tišini,
kako nadležno brenci.
Ni zloben, a pije nam kri.
Kjer se usede, pošteno srbi!

MORAK

Ptica je bela,
pa nič kaj lepo ne žvrgoli.
Ima kljunček oranžen,
prodorne oči.
Na morskih valovih poseda
in z ribiči ribe lovi.

BLAGE

Na drevesu morskem
zraste in poleti dozori.
Je sladka, medena,
v ustih se kar stopi.
Prav nič pa nismo veseli, kadar
nam kdo jo pred nos pomoli.

GAFI

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

ZEMLJEVID ŠOLSKIH POTI

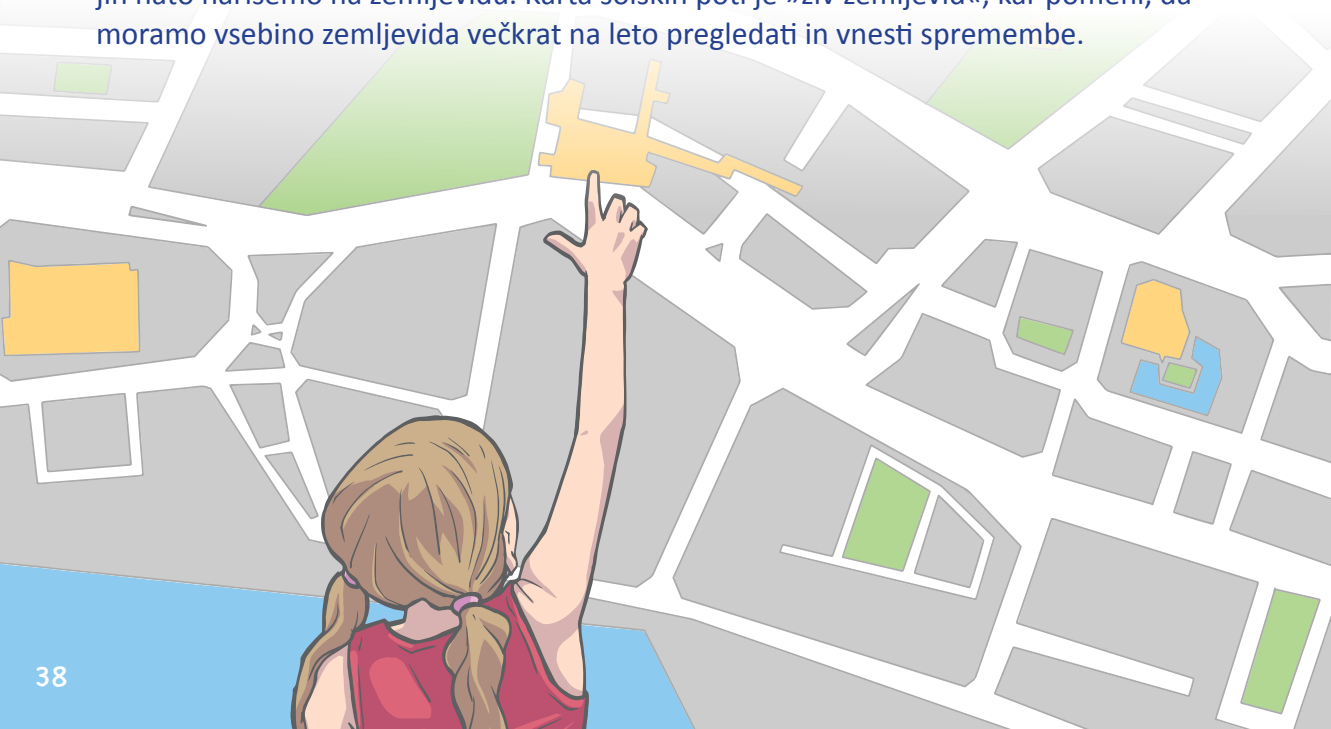
Ali si že videl zemljevid šolskih poti? Zemljevid šolskih poti je izdelan zato, da prideš varno v šolo. S starši in učitelji lahko načrtuješ svojo pot v šolo ali vrtec. Poleg tega lahko skupaj poiščete nevarne točke in odseke na tvoji poti v šolo.

Za izdelavo zemljevida šolskih poti je treba dobro poznati okolico šole, še posebej ceste, poti, pločnike in seveda prometne znake. V eni od lanskih številčk smo napisali, kako nastane zemljevid.

Narediti je treba osem korakov: 1. Naročilo, 2. Načrt dela, 3. Viri podatkov, 4. Območje prikaza, 5. Vsebina, 6. Izdelava, 7. Zemljepisna imena, 8. Tisk. Celoten postopek izdelave je enak tudi za zemljevid šolskih poti.

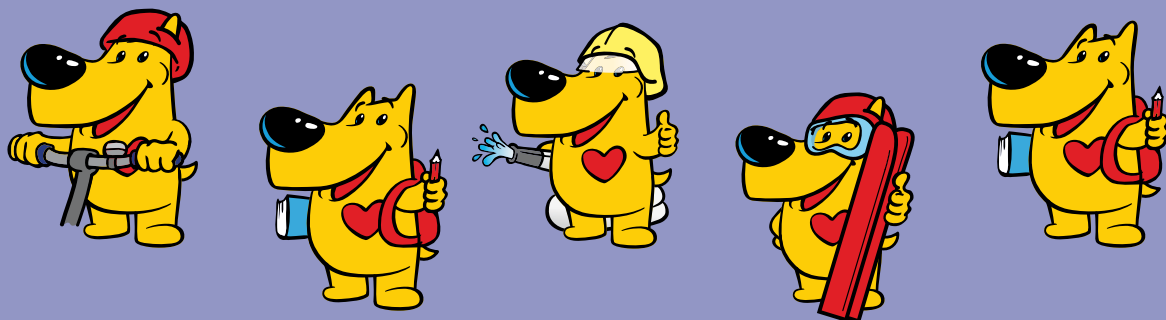
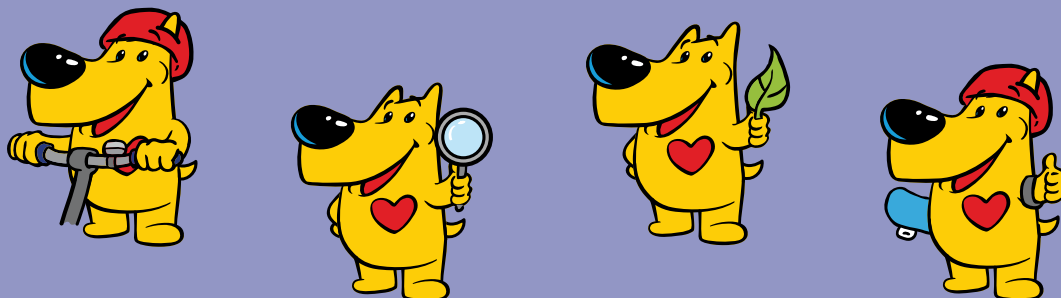
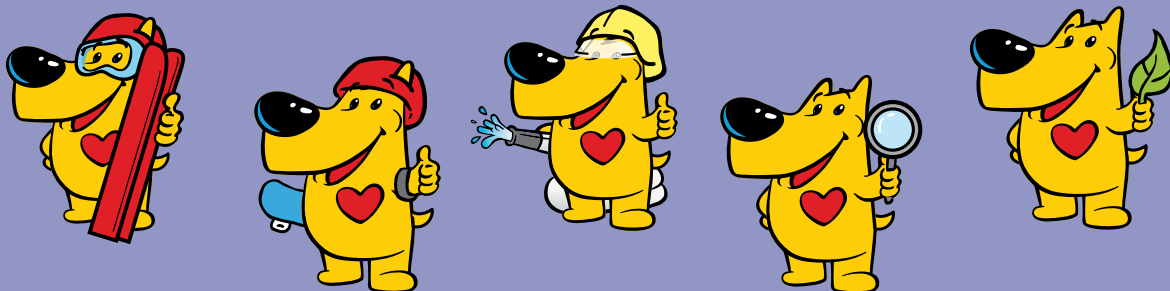

Glede na osem korakov izdelave zemljevida, na petem koraku izberemo našo vsebino šolskih poti. Podatke o nevarnih točkah in prometni ureditvi izberemo na terenu in jih nato narišemo na zemljevidu. Karta šolskih poti je »živ zemljevid«, kar pomeni, da moramo vsebino zemljevida večkrat na leto pregledati in vnesti spremembe.

Poglej, kaj vse rad počne Kuža Pazi.
Poišči pare.

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si